

του Γιώργου Κούση

Εφημερίδα "Ελευθεροτυπία", Σάββατο 8 Φεβρουαρίου 2014

"Η Ιερά Μητρόπολη Σύρου έχει εξαγγείλει τη διοργάνωση σχετικών εορταστικών εκδηλώσεων, σε συνεργασία με το Σύνδεσμο των εν Αθήναις Συριανών. Υστερα από αίτημα του Ιδρύματος «Foundation El Greco 2014», που προεδρεύεται από τη βασίλισσα της Ισπανίας Σοφία, αντιπροσωπεία της Μητρόπολης θα συνοδεύσει τον Μάρτιο την εικόνα της «Κοίμησης της Θεοτόκου» στην Ισπανία, όπου θα μεταφερθεί, προκειμένου, από 14 Μαρτίου έως 14 Απριλίου, να παρουσιασθεί στην έκθεση, υπό τον τίτλο «Ο Έλληνας του Τολέδο», που διοργανώνει το συγκεκριμένο ίδρυμα, στο πλαίσιο του παγκοσμίου εορτασμού «Ετος Ελ Γκρέκο». Μιλάμε με τον μητροπολίτη Σύρου Δωρόθεο.

Ο Ελ Γκρέκο;

«Ο Δομήνικος Θεοτοκόπουλος είναι ένας γίγαντας της παγκόσμιας τέχνης, ο ζωγράφος που έζησε ανάμεσα σε δύο εποχές, στον παλιό κόσμο της τέχνης που χάνεται και στον καινούργιο που ερχόταν, ήταν ο προφήτης των μοντέρνων καιρών, που αργότερα θα χαρακτηριστεί ως ένας από τους πιο ανήσυχους και αινιγματικούς ζωγράφους όλων των εποχών.

"Είναι ο μοναδικός Έλληνας που μπορεί να σταθεί δίπλα σε μεγάλους καλλιτέχνες, όπως ο Τζιότο, ο Μικελάντζελο, ο Ντίρερ, επιτρέποντας έτσι και στην Ελλάδα να υπάρξει διεθνώς", σχολιάζει ο Ντένης Ζαχαρόπουλος. Κι όπως είπε πρόσφατα στην Ισπανία ο Γκρεγκόριο Μαρανιόν, πρόεδρος του Ιδρύματος "El Greco 2014", "όλοι εμπνεύστηκαν από το έργο του, από τους ιμπρεσιονιστές μέχρι τον Τζάκσον Πόλοκ και τον Πικάσο"».

Η Κοίμηση της Θεοτόκου;

«Η Σύρος έχει το προνόμιο να φυλάσσει στο πνευματικό Αρτοφόριο του Ιερού Ναού Κοιμήσεως της Θεοτόκου, "των Ψαριανών," από το 1850 περίπου, έναν πολύτιμο μαργαρίτη ύψιστης εθνικής και θρησκευτικής αξίας, την περίπυστη εικόνα της Κοιμήσεως της Θεοτόκου. Δεδομένου ότι δεν διασώζονται Αρχεία του Ναού, τα οποία καταστράφηκαν την περίοδο της Κατοχής από συμμαχικό βομβαρδισμό του λιμένα της Ερμούπολης, από τον οποίο επλήγη το ιερό Βήμα, όπου και φυλάσσονταν τα Αρχεία του, μόνο υποθέσεις μπορούμε να κάνουμε για τον τρόπο ελεύσεως της Εικόνας στο Ναό».

Πώς έφθασε στο νησί;

«Κατά την επικρατέστερη άποψη, η εικόνα μεταφέρθηκε στη Σύρο από τους Ψαριανούς πρόσφυγες, οι οποίοι, φεύγοντας από τα κατεστραμμένα Ψαρά, αναζητώντας νέα πατρίδα, μετέφεραν μαζί τους, με τα άλλα όσια και ιερά, την Εικόνα της Κοιμήσεως, την οποία αφιέρωσαν στον ομώνυμο Ναό, τον επιλεγόμενο "των Ψαριανών", δεύτερο χρονολογικά Ναό της Ερμούπολης, που οι ίδιοι έκτισαν μεταξύ των ετών 1826 - 1829».

Πότε ανακαλύφθηκε;

«Η ταυτότητα της εικόνας αποκαλύφθηκε εντελώς τυχαία από τον έγκριτο αρχαιολόγο του υπουργείου Πολιτισμού, κ. Γεώργιο Μαστορόπουλο, ο οποίος έφθασε στη Σύρο στο πλαίσιο έρευνας και μελέτης των Ιερών Ναών της νήσου και των κειμηλίων τους. Σύμφωνα με μαρτυρία του προϊσταμένου του Ναού, αρχιμανδρίτη Αλέξ. Τσιουχάρη, την Παρασκευή 1-4-1983 ο κ. Μαστορόπουλος παρατήρησε την εικόνα, που βρισκόταν σε προσκυνητάρι στον Πρόναο, καλυμμένη με πολλά αφιερώματα και με ασημένια επικάλυψη των μορφών του Ιησού και της Θεοτόκου, μαυρισμένη από το χρόνο. Αφού, με τη συγκατάθεση του παρόντος εφημερίου, π. Κωνσταντίνου Κοντού, αφαιρέθηκαν τα αφιερώματα και οι επικάλυψεις, ύστερα από ένα πρόχειρο καθαρισμό στα σημεία που πίστευε ότι θα μπορούσε ίσως να βρει υπογραφή αγιογράφου, αποκαλύφθηκε η υπογραφή **"Δομήνικος Θεοτοκόπουλος ο δείξας"**».

Ινκόγκνιτο στην Αθήνα;

«Μετά την έκπληξη και τη συγκίνηση που ένωσε (ως αναφέρει στα γραπτά του), συνέστησε στον π. Κωνσταντίνο, για ευνόητους λόγους ασφαλείας, άκρα εχεμύθεια, μέχρι να αναφέρει το γεγονός στην Προϊσταμένη του Αρχή. Την 8η Απριλίου, η εικόνα, με τη συγκατάθεση του αιδίου προκατόχου μου Δωροθέου Α' (Στέκα), μεταφέρεται υπό αυστηρά μέτρα προστασίας στην Αθήνα, για μελέτη και συντήρηση, ενώ το ίδιο βράδυ γίνονται οι σχετικές ανακοινώσεις από την τότε υπουργό Πολιτισμού Μελίνα Μερκούρη»

Ένα από τα πρώιμα έργα;

«Η εικόνα ιστορήθηκε περί το 1562-1564, όσο ακόμα ο Δομήνικος Θεοτοκόπουλος βρισκόταν στην Κρήτη. Πρόκειται για ένα από τα πρώτα έργα του, βυζαντινής τεχνοτροπίας, και ειδικότερα της Κρητικής Σχολής, ένα σπάνιο έργο, μέσα από το οποίο διαφαίνονται οι ορθόδοξες και βυζαντινές καταβολές του μεγάλου αυτού καλλιτέχνη, καθώς και οι δυτικότροπες επιρροές, που θα διαμορφώσουν αργότερα την καλλιτεχνική του δημιουργία»»